

Technologische kraamkamer voor

Dankzij Philips is de regio Eindhoven de bakermat van de elektronische industrie geworden. In november 2016 erkende de Tweede Kamer Brainport Eindhoven als 'mainport', waarmee de regio in hetzelfde rijtje komt te staan als luchthaven Schiphol en de Rotterdamse haven. In de Brainport Nationale Actieagenda is ook een 'zorgparagraaf' opgenomen.

Het gaat al lang niet meer alleen over Philips. De kennisintensieve maakindustrie van de regio Eindhoven is zelfs de Rotterdamse haven voorbij gestreefd als trekker van de Nederlandse economie. De status van mainport houdt de officiële erkenning in dat Brainport Eindhoven essentiële innovatie- en concurrentiekracht heeft voor Nederland en kan rekenen op extra financiële en andere ondersteuning uit Den Haag en Brussel. Peter Portheine, programmadirecteur Health & Technology van Brainport Development, vertelt meeslepend over hoe Eindhoven zich van *companytown* van Philips ontwikkelde tot een factor van belang in de Nederlandse economie. Een kleurrijk verhaal van opkomst en neergang. Juist in een minder florissante tijd – zo'n twintig jaar geleden toen het slecht ging met Philips en Daf – werd de kiem gelegd voor Brainport

wikkeling, onderwijs, infrastructuur, energie en mobiliteit bestrijkt, maar ook gezondheid en vitaliteit. Want zo'n agenda moet niet alleen over de harde kant gaan, maar ook over de kwaliteit van de samenleving en wat mensen daarbij ervaren. Een van de ambities is bijvoorbeeld om 100.000 Brabanders te motiveren om gezonder en actiever te leven. Ook is het voornemen om binnen vijf jaar de kwaliteit van leven van circa 100.000 Brabanders met een chronische ziekte te verbeteren door de inzet van eHealth en innovatieve diensten. De agenda spreekt ook over grootschalige invoering van eHealth-toepassingen binnen de zorg en bij mensen thuis." De wijze waarop is in ontwikkeling. Er zijn *field labs* in het leven geroepen, waar bedrijven en kennisinstellingen slimme oplossingen uitwerken, testen en implementeren en waar ge-

"Een van de ambities is om 100.000 Brabanders te motiveren om gezonder en actiever te leven"

Eindhoven. "De toenmalige burgemeester, de voorzitter van de Kamer van Koophandel en de voorzitter van de Technische Universiteit beraadden zich over hoe de regio bestendiger kon worden tegen economische schommelingen." Philips moest een aantal productiefaciliteiten sluiten, maar onderzoek en innovatie gingen door op de hightech campus. Dit werd de basis voor een reeks vaak succesvolle bedrijven die niet meer uitsluitend voor Philips werken. "Van een gesloten systeem van onderzoek en innovatie, zijn we steeds meer op open basis gaan werken. Bij een groot deel van die technologie gaat het om medische toepassingen, bijvoorbeeld systemen voor bewaking en monitoring in ziekenhuizen", legt Portheine uit.

Gezondheid en vitaliteit

Op verzoek van het kabinet is een Brainport Nationale Actieagenda opgesteld, die in april 2017 is gepresenteerd. Daarin staat wat de regio de komende tien jaar te bieden heeft, wat Brainport wil bereiken en wat daarvoor nodig is. Portheine: "Het is een breed pakket dat onder andere economische ont-

bruikers leren hoe ze deze oplossingen moeten gebruiken. Portheine: "Veel nadruk ligt op het actief betrekken van inwoners van de regio. Een aanzienlijk aantal gaat als een soort panel fungeren. Ze beoordelen in de praktijk of innovaties werken. We luisteren goed naar patiënten en professionals."

Waarom zo grootschalig? Portheine: "Het moment is gekomen om de stap te zetten van kleine, lokale initiatieven naar grootschaligheid. Zorgverzekeraars nemen kleinschalige plannen, hoe goeddoordacht ook, niet structureel mee in hun bekostiging. Zonder grootschaligheid blijven mensen in twee werelden hangen, ze blijven het oude doen en voegen daar wat nieuwe werkwijzen aan toe. Dan wordt de gezondheidszorg alleen maar duurder door alle nieuwe dingen die erbij komen."

Staf Depla, wethouder van Economie, Werk en Inkomen en Beroepsonderwijs in Eindhoven, is een van de opstellers van de actieagenda. "In onze regio hebben we een aantal sleuteltechnologieën – een deel sterk verbonden met de zorg – die

zorg, wonen en welzijn

we willen doorontwikkelen, als ze tenminste oplossingen bieden voor maatschappelijke problemen. Want het gaat niet om de technologie sec, onze kracht is juist de verbinding van fundamenteel onderzoek met actuele vraagstukken. Uiteindelijk moet dat leiden tot concrete producten en diensten die het welzijn en welbevinden van burgers ten goede komen. Denk aan mobiele meetapparaten, sensoren in huis of textiel, monitor- met feedbacksystemen, domotica, robotica en virtuele communities. Logisch dus, dat gezondheidszorg en welzijn in de agenda zijn opgenomen.”

In beweging

Depla benadrukt dat de tijd voorbij is dat innovaties uit een laboratorium komen en de eindgebruiker er pas bij de lancering mee te maken krijgt. In de Eindhovense regio hebben zorginstellingen, kennisinstellingen, bedrijven, overheid, zorgverzekeraars, woningcorporaties, professionele netwerken en eindgebruikers een rol in het ontwikkelproces. Dit brede gezelschap, bijna tachtig organisaties verenigd in Coöperatie Slimmer Leven 2020, werkt aan doorbraken in zorg, wonen en welzijn. In feite is het een innovatienetwerk op het gebied van gezondheid. Portheine: “Wij hebben aan Slimmer Leven 2020 gevraagd welke boodschap over gezondheid en vitaliteit een algemene actieagenda zou moeten bevatten. Daar kwamen twee thema's uit: hoe kun je mensen door inzet van innovatieve technologie langer en actiever laten meedoen in de samenleving? En hoe krijg je mannen en vrouwen fysiek in beweging?”

Depla ziet een bijkomend voordeel: “Wij doen ons best om kinderen in techniek te interesseren. We halen talentvolle mensen uit de hele wereld naar hier. Maar denk eens aan alle oudere werknemers die we zouden kunnen behouden doordat ze langer vitaal blijven. Het aantrekken, van jongs af opleiden én behouden van talent zien wij als onze hoofdopdracht.”

Vangnet onder mantelzorg

Een sprekend voorbeeld van een innovatie die kwetsbare mensen in staat stelt om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen en aan de samenleving deel te nemen, is de zorgcentrale. Een bestaande infrastructuur, die in het kader van de actieagenda breder ingezet gaat worden. De centrale vervult niet langer alleen een rol voor patiënten met een formele indicatie, maar ook – en dat is het bijzondere – voor het groeiende aantal mantelzorgers. Als een mantelzorger niet beschikbaar is, zorgt de centrale dat er een lokale thuiszorgmedewerker komt. De zorgcentrale fungeert dus als een vangnet onder de mantelzorg. Portheine: “De centrale gaat ook een rol vervul-

De tijd dat innovaties uit een laboratorium komen is voorbij, benadrukt de Eindhovense wethouder Staf Depla.

len rondom de Wmo. Ze gaat kwetsbare mensen met eenzaamheidsproblematiek die vaak terugvallen op de huisarts, een helpende hand bieden. Dat vermindert tegelijkertijd de druk op de huisartsenvoorziening. Zo snijdt het mes van twee kanten.”

Op de campus van het Máxima Medisch Centrum in Veldhoven zegeviert hightech. In de incubator, een starterscentrum, vinden beginnende bedrijven onderdak. Hier komen ideeën voor zorginnovaties tot wasdom. “Een mooie aanvulling op de grote, internationaal opererende bedrijven. Steeds vaker zijn er artsen bij betrokken, bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van apps voor medisch gebruik. Ze begrijpen dat ze een bijdrage moeten leveren om ontwikkeling en praktijk op elkaar te laten aansluiten.”

“Brainport heeft impact op heel Nederland”

Veel huisartsen voelen de nieuwe technologie en alle keuzes die eruit voortvloeien als een last, merkt Portheine. “Wij zijn met de huisartsenorganisaties in Zuidoost-Brabant in gesprek over hoe we de eerstelijnszorg hierin kunnen ondersteunen. Misschien door een iets meer gestandaardiseerde werkwijze

of door meer algemene systemen die voor alle zorgverleners gelden, zodat het makkelijker wordt om, binnen de grenzen van de privacywetgeving, informatie uit te wisselen.”

Regeerakkoord

Om als industriële en technologische kraamkamer te kunnen functioneren, is veel geld nodig. Niet alleen het Rijk, ook de partners in de regio moeten over de brug komen. De actieagenda spreekt over een totaalinvestering van 10,5 miljard van 2017 tot en met 2021. Komt dat bedrag er? Wethouder Depla doet er luchtig over: “Waarom niet? Het gaat niet om een Eindhovense aangelegenheid, we hopen iedereen ervan te overtuigen dat Brainport impact heeft op heel Nederland. Als we daarin slagen, heb ik er vertrouwen in dat het gaat lukken. Voor de verkiezingen zijn we al begonnen met het benaderen van hoge ambtenaren en kamerleden. Momenteel zijn we in gesprek met het departement over hoe we de actieagenda kunnen vertalen naar concrete voorstellen. Het overheidsdeel dat hiervoor nodig is, moet natuurlijk in het regeerakkoord komen. Het is belangrijk dat we een vliegende start kunnen maken zodra het nieuwe kabinet ermee aan de slag gaat.” <<

Tekst: Els van Thiel

Foto Staf Depla: Erik Kottier

Foto Peter Portheine: Bram Saeys

In de incubator, een starterscentrum, komen ideeën voor zorginnovaties tot wasdom, vertelt Peter Portheine, programmadirecteur Health & Technology van Brainport Development.